

SINDBJERG KIRKE

FAKTA, SAGN OG
LOKALE FORTÆLLINGER

DE GENFUNDNE LYSESTAGER

To genfundne lysestager fra 1795 - og deres lokale historie

I forbindelse med Lokalarkivets registrering af billeder dukkede der i 2020 tre fotos op af en lysestage fra 1795. De tre billeder var taget den 28. april 2002, og ud fra billederne at dømme var lysestagen udstillet som noget specielt i forbindelse med Lokalhistorisk Forenings 10-års jubilæum.

Desværre var der ingen oplysninger om, hvor lysestagen stammede fra, og hvor den blev opbevaret. En eftersøgning resulterede i, at der dukkede - ikke én, men to ens lysestager op. De befandt sig begge i graverhuset ved Grejs kirke, men heller ingen her vidste, hvor de var kommet fra. De er nu tilbage i Sindbjerg sogn.

Lysestagerne har en højde på 24 cm og er lavet af messing, der er en blanding af kobber og zink. Messing kaldes også fattigmandsguld. Stager af messing var forbeholdt de mere velstillede, der kunne få dem fremstillet til særlige lejligheder.

Navnene på stagerens krans er **Jacob Sørens Søn og Karen Sørens Datter** og årstallet 1795. Med nyere gravering står der under bunden: SINDBJERG KIRKE

Jacob Sørens Søn (1755-1827)

Ifølge folketællingen i 1787 var Jacobs mor, Anne Jacobs Datter, 60 år, gårdbeboer, madmor og enke og sønnen, Jacob Sørens (Hald), var 32 år og ugift. Det ses i kirkebogen, at hendes mand og Jacobs far, Søren Lauridsen (Hald), døde i 1785 i en alder af 82 år.

SINDBJERG KIRKE

FAKTA, SAGN OG LOKALE FORTÆLLINGER

DE GENFUNDNE LYSESTAGER

Jacob Sørensens forældre, Anne Jacobsdatter og Søren Lauridsen Hald, fæstede i 1738 annekspræstegården i Lindved, som lå meget tæt på en anden gård, der fungerede som alm. landbrug og samtidig var kro. Begge gårde var placeret der, hvor Lindved mejeri, Agersbølvej 2, nu har sin plads.

Annekspræstegården var ejet af kirken og indtægterne herfra udgjorde en del af den løn, der hørte til præsteembedet. Jacobs far, Søren Lauridsen (Hald), skulle derfor aftale fæsteafgiften med sognepræst Jens Ussing, Grejs-Sindbjerg sogne. Han boede i præstegården i hovedsognet Grejs, og ud over at betale fæsteafgift skulle fæstebonden også give husly og staldplads til præsten og hans heste, når han havde ærinde i sit anneks sogn.

Kun tre år efter fæsteaftalen var indgået, ville præsten have den ændret. Det ville Jacobs far, Søren Lauridsen, ikke acceptere, og det endte med en sag mellem sognepræsten, Jens Ussing, og fæstebonden, Søren Lauridsen. På et tidspunkt nægtede præsten ham og hans familie adgang til skriftemål og altergang. Søren Lauridsen opsøgte derefter præsten to gange for at få afgørelsen omstødt - første gang en fredag, hvor han på "sømmelig og christelig vis" fremsatte sit ønske - og anden gang om mandagen, hvor han gentog sit ønske på "høflig og skikkelig vis" - men begge gange uden resultat. Det blev til en yderst kompliceret sag, som endte hos biskop og salmedigter H.A. Brorson i Ribe.

Jens Ussing var formelt sognepræst i Grejs-Sindbjerg 1729-1769. I årene fra 1743 og frem til hans død i 1769 var der dog ansat en kapellan til at passe embedet.

SINDBJERG KIRKE

FAKTA, SAGN OG
LOKALE FORTÆLLINGER

DE GENFUNDNE LYSESTAGER

I Grejs er der en vej, der hedder Jens Ussings Vej. Den er opkaldt efter den kontroversielle præst. Hele den ulykkelige sag mellem Jacobs far, Søren Lauridsen, og Jens Ussing er beskrevet i Vejle Amts Årbog 1937 "En præsteskabne Jens Ussing i Grejs".

Karen Sørenns Datter (1775-?)

Karen Sørenns Datters forældre var Søren Madsen Darum, skoleholder, og Elisabeth Hansdatter. De blev ifølge kirkebogen ægteviet i Sindbjerg kirke i 1768. Ved folketællingen i 1787 var der kommet fem børn til – ét af dem var Karen Sørenns Datter, født i 1775 og nu 13 år.

Faderen Søren Darum, var allerede ved sit giftermål 1768 i en alder af 26 år skoleholder ved Sindbjerg skole, som var oprettet i 1741. Den enevældige kong Christian den 6. var meget præget af pietismen. Det vidnede hans skoleforordning også om.

Til Skoleholdere maa ingen antages, som er under 22 aar med mindre ingen duelig af den Alder skulle findes Provsten og præsten eksaminerer ham i:

- om han kan Tydeligen undervise Børn i at læse
- om han kan undervise i Religion, saa at børnene ret kan fatte deres Børnelærdoms sande mening.
- om han har en god Vandel, især ej bander, ej lyver, ej er tilgenegen (tilbøjelig) til Drukkenskab,
- Liderlighed eller U-fredelighed.
- om han skriver og regner vel, eller saa godt, som i hans skole behøves.
- om han kan skrive rigtig dansk

SINDBJERG KIRKE

FAKTA, SAGN OG
LOKALE FORTÆLLINGER

DE GENFUNDNE LYSESTAGER

Om skoleholder Søren Darum har været igennem den ansættelsesprocedure, ved vi ikke, men vi ved, at han var skoleholder ved Sindbjerg skole i 43 år til sin død i 1810.

De to lysestagers graveringer viser, at de formentlig er fremstillet til Jacob Sørensens og Karen Sørens Datters bryllup i 1795. I kirkebogen står:

*1795 Ægteviet i Sindbjerg kirke Jacob Sørensen Hald
gaardmand i Lindved og skoleholder Søren Darums datter
Karen Sørensdatte.*

Hvorfor graveringen Sindbjerg kirke, står under stagerne vides ikke – men man kan se, at den må være udført senere, og den er ikke så professionelt udført som de øvrige graveringer.

Karen Sørensdatte og Jacob Sørensen

I 1801 var Jacob Sørensen 46 år gårdbeboer, sognefoged og gift med skoleholder Søren Madsen Darums datter Karen Sørensdatte 26 år. De fik tre børn - én datte Ane Elisabeth Jacobsdatte og to sønner, hvoraf én kun blev 18 måneder og én dreng var dødfødt.

Ane Elisabeth og Hans Jespersen

Som 19 årig blev Ane Elisabeth gift med Hans Jespersen 21 år gårdmand og senere kromand i Lindved. I 1850 ejede Hans Jespersen begge de gårde, som lå, hvor mejeriet nu ligger, Agersbølvej 2 – den ene var den tidl. annekspræstegård og den anden var gården, der også fungerede som kro. Ved siden af sin gård lod Hans Jespersen opføre et nyt kro-hus, som i 1855 fik status som Kongelig Privilegeret Kro.

SINDBJERG KIRKE

FAKTA, SAGN OG
LOKALE FORTÆLLINGER

DE GENFUNDNE LYSESTAGER

Søren Hansen (1827-1890)

Den tidligere annekspræstegård blev overtaget af Ane Elisabeth Jacobsdatter og Hans Jespersens søn Søren Hansen, som i 1870 flyttede gården fra Lindved ud til Sindballevej 27 og gav den navnet "Lille Sindballegaard". Én af Søren Hansens sønner: **Hans Peder Sørensen** (1872-1953) overtog i 1893 gården "Pedersminde" Gl. Landevej 43.

Hans Peders søn, **Aksel Sørensen** (1913-1987) overtog gården og drev den sammen med sin kone Edith indtil 1977, hvor kommunen købte det meste af jorden.

Else Hauge, datter af Edith og Aksel Sørensen må derfor ud fra denne slægtshistorie være Karen Søren Datters og Jacob Sørensens tiptip-oldebarn. Else er gift med Bent Hauge, og de bor på Sindbjerglundvej 4.

De to lysestager er således en del af en slægts historie - men hvor de har befundet sig i perioden fra giftermålet i 1795, til de i 2020 dukkede op i Lokalarkivet på et foto taget i 2002, og derefter blev fundet 2022 i graverhuset i Grejs, er stadig en gåde.

